

Sygn. akt III USK 42/21

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania A. U.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.

o podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 28 stycznia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 17 lipca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 września 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. stwierdził, że A. U. podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą w okresach: od 1 sierpnia do 8 października 2013 r. i od 8 października 2014 r. do 2 kwietnia 2017 r., oraz nie podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od 3 kwietnia 2017 r. W podstawie prawnej decyzji powołane zostały: art. 83 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 11 ust. 2, art. 14 ust. 1 i ust. 1a oraz art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.).

Od powyższej decyzji odwołanie wniosła wnioskodawczyni.

W wyroku z dnia 27 lutego 2018 r., sygn. akt IV U (...), Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. oddalił odwołanie.

Wyrok Sądu Okręgowego wnioskodawczynie zaskarżyła apelacją.

W wyroku z dnia 17 lipca 2019 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) zmienił w całości zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego z 8 września 2017 r. w ten sposób, że stwierdził, że wnioskodawczynie A. U. podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od 3 kwietnia 2017 r.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego organ rentowy zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W ocenie autora skargi zaskarżony wyrok jest ewidentnie błędny, a wyprowadzone przez Sąd wnioski pozostają w opozycji do zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, nadto są sprzeczne z doświadczeniem życiowym. Sąd drugiej instancji w sposób bardzo selektywny i jednokierunkowy zinterpretował i ocenił okoliczności podnoszone przez wnioskodawczynię na uzasadnienie wniosku o wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie uznając, iż jednodniowe opóźnienie było spowodowane awarią systemu komputerowego, a w ciągu kilkuletniego prowadzenia działalności gospodarczej wnioskodawczynie zawsze terminowo opłacała składki na ubezpieczenie społeczne. Dowody zgromadzone w niniejszej sprawie nie potwierdzają tezy, iż przyczyną opóźnienia w opłaceniu składki była awaria systemu komputerowego. Sąd drugiej instancji nie uwzględnił tego, że wnioskodawczynie w dniu 10 maja 2017 r. zalogowała się na stronę banku i zapłaciła składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Okoliczność ta przeczy tezie lansowanej przez Sąd drugiej instancji, że miała mieć miejsce awaria systemu komputerowego, która uniemożliwiła jej terminowe opłacenie składki w terminie. Ocena Sądu w kwestii wyrażenia zgody na opłacenie składki po terminie jest błędna, gdyż nie uwzględnia wszystkich okoliczności sprawy. Zawężanie przebiegu ubezpieczenia tylko do okresów opłacania składek, z pominięciem okresów pobierania świadczeń z ubezpieczenia społecznego oraz ich wysokości, deklarowanych podstaw wymiaru itd. nie znajduje żadnego uzasadnienia w obowiązujących przepisach, w tym w szczególności w art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z

dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300). Zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) narusza zatem przepisy prawa materialnego tj. art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W ocenie autora skargi „mankamenty i uchybienia zaskarżonego wyroku są na tyle istotne, a przy tym ewidentne i oczywiste, iż uzasadniają przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania, jako oczywiście uzasadnionej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna organu rentowego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony twierdzeniem o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11

stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Autor skargi konstrukcję uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opiera na założeniach, które w istocie stanowią prostą polemikę z ustaleniami podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji. Stosownie zaś do treści przepisu art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym

nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Poza polemiką z ustaleniami faktycznymi zaskarżonego wyroku brakuje w uzasadnieniu wniosku argumentacji wykazującej jakąś nieodpowiedniość subsumcyjną czy też wadliwą interpretację przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego – art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał, że regulacja określona w art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej nie powinna być interpretowana z nadmiernym rygoryzmem mając na względzie dotkliwe skutki ustania w tym trybie dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego przy jednoczesnej woli jego kontynuowania przez ubezpieczonego, który ostatecznie po terminie reguluje jednak składkę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2016 r., I UK 35/15, OSNP 2017 nr 8 poz. 99). Według Sądu drugiej instancji w sytuacji, gdy wnioskodawczyni uiściła brakującą część składki jedynie z jednodniowym opóźnieniem, przy uprzednim zawsze terminowym opłacaniu składek w przebiegu jej kilkuletniego prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, a powyższe spowodowane było okolicznością przez nią niezawinioną (awaria systemu komputerowego), przy jednoczesnej terminowej opłacie składki na ubezpieczenie zdrowotne, to wystąpił uzasadniony przypadek do wyrażenia zgody na opłatę przez A. U. brakującej składki po terminie, co ostatecznie prowadzić musi do potwierdzenia ciągłości jej dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od dnia 3 kwietnia 2017 r.

Skarżący – w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania – nie przedstawił przekonującej argumentacji polemicznej, którą zakwestionowałby prawidłowość stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...). Brakuje odpowiedniej argumentacji, którą autor skargi wykazałby walor oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

